

Begäran om granskning av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 7 i budgetpropositionen

Konstitutionsutskottet

Ink 2017 -01- 26

Dnr 111-2016/17

Bakgrund

I budgetpropositionen för 2017 utgiftsområde 7 skriver regeringen att "Regeringen delar upp sin resultatredovisning på de sex tematiska områden som presenterades våren 2014, dessa är ökad jämställdhet och stärkt egenmakt för kvinnor och flickor, förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer, stärkt demokrati och ökad respekt för mänskliga rättigheter, förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk utveckling och erhålla god utbildning, förbättrad grundläggande hälsa, värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld samt räddade liv, lindrad nöd och upprätthållen mänsklig värdighet.

I redovisningen och bedömningen av biståndets resultat använder sig regeringen framför allt av myndigheters och multilaterala organisationers årsrapporter och årsredovisningar, svenska och internationella utvärderingar, revisioner och analyser samt forskning. Uppföljningen ska i så stor utsträckning som möjligt utgå från samarbetsländernas system för insamling och sammanställning av resultat och statistik. Regeringen konstaterar att det behövs mer arbete med uppföljning och utvärdering för att följa resultaten av utvecklingssamarbetet på en övergripande nivå. Arbete krävs även för att säkerställa att det finns könsspecifika indikatorer inom såväl det bilaterala som det multilaterala utvecklingssamarbetet."

Utrikesutskottet gör mot bakgrund av redovisningen följande ställningstagande: "Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. Redovisningen ska vara anpassad till utgiftsområden och vara utformad som ett underlag för riksdagens beslut. Bestämmelsen i budgetlagen utesluter inte att resultatredovisningar även lämnas i andra sammanhang, exempelvis i skrivelser.

Utskottet har analyserat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 7 i budgetpropositionen. Syftet med analysen är att bilda ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Utskottet har i de två senaste budgetbetänkandena om utgiftsområde 7 (bet. 2014/15:UU2 och 2015/16:UU2) understrukit att det måste vara möjligt att följa kopplingen mellan mål, insatser, resultat och regeringens anslagsförslag. Detta är nödvändigt för att kunna göra prioriteringar i beredningen av regeringens budgetförslag och för att genomföra arbetet med uppföljning och utvärdering i enlighet med regeringsformen. Utskottet betonade också att de resultatindikatorer som används bör spegla utvecklingen av resultat, inte omvärldsförändringar eller insatser, och att de bör redovisas med längre tidsintervall där det är relevant.

Utskottet noterar att bedömningen av resultat inom de tematiska områdena även detta år i huvudsak grundar sig på redovisningar i form av indikatorer och exempel på resultat, vilket försämrar möjligheterna att följa resultaten av utvecklingssamarbetet på en övergripande nivå. Utskottets analysarbete försvåras också av att fördelningen av medel till de tematiska områdena inte redovisas i budgetpropositionen. Utskottet noterar att regeringen visserligen redovisar en indikativ fördelning av medel till anslagsposter för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet för 2017 (tabell 2.16–2.18), men eftersom dessa anslagsposter inte följer de tematiska områden som valts för resultatuppföljning är det svårt att följa kopplingen mellan resultatredovisningen och regeringens anslagsförslag.

Utskottet vill, liksom i förra årets budgetbetänkande, understryka vikten av att både bra och dåliga resultat lyfts fram i resultatredovisningen, analyseras och ligger till grund för beslut om den fortsatta inriktningen inom ramen för såväl budgetfördelning som utveckling av strategier. Utskottet konstaterar

att möjligheterna att se på vilket sätt resultatanalysen påverkat politikens inriktning begränsas av att regeringen använder en tematisk indelning för resultatredovisningen och en annan för politikens inriktning.

Det framgick av biståndsminister Isabella Lövins föredragning för utskottet den 20 oktober att regeringen under hösten 2016 avser att presentera ett policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet i en skrivelse till riksdagen. Utskottet står fast vid sin tidigare uppfattning (bet. 2015/16:UU2) att det skulle underlätta arbetet med resultatuppföljning och resultatanalys om regeringen redan i skrivelsen om policyramverket diskuterade principer för resultatuppföljning och resultatredovisning.”

I budgetdebatten om biståndet den 8 december 2016 fick statsrådet Lövin två gånger möjligheten att förklara när den nuvarande regeringen kommer att lämna en budget till riksdagen som går att följa upp.

Svaret i replikväxlingen förvånade något. Statsrådet sade: ”När går det att följa upp budgeten? Vi har haft ett utmanande läge med tanke på flyktingsituationen under förra året. Vi kommer nästa vecka att redovisa svaret på Riksrevisionens utvärdering och synpunkter. Det är viktigt att det ska kunna vara mer förutsägbart. Samtidigt kan man konstatera att Riksrevisionen säger att Utrikesdepartementet har hanterat detta bättre det senaste året. Men det finns givetvis en önskan om att vi ska kunna göra det här på ett mer förutsägbart sätt, inte minst för dem som ska ta emot biståndet.”

Statsrådet förklarade att regeringen haft ett utmanande läge med tanke på flyktingsituationen samt att nästa vecka ska regeringen också svara på Riksrevisionens kritik och synpunkter. Dessutom tillade statsrådet att biståndet ska bli mer förutsägbart – särskilt för mottagarna.

Frågan om när det ska gå att följa upp budgeten handlar dock varken om avräkningar för flyktingmottagande, Riksrevisionens kritik eller ens förutsägbarheten i biståndet utan om det som Utrikesutskottet skriver i budgetbetänkandet med anledning av vad regeringen skriver i budgetpropositionen för 2017 utgiftsområde 7. Samt möjligen även den moderata reservationen i beslutspunkt 1 Resultatredovisning.

Förra årets budgethantering ledde till en ryckighet som påverkar biståndets kvalitet. De tematiska uppföljningarna i årets budget är anekdotiska. Den nuvarande regeringen konstaterar att det behövs mer arbete med uppföljning och utvärdering för att följa resultaten av utvecklingssamarbetet på en övergripande nivå.

Riksdagen granskar regeringen och riksdagens granskning försvåras av regeringens agerande. Det måste vara möjligt att följa kopplingen mellan mål, insatser, resultat och regeringens anslagsförslag. Ett effektivt bistånd kan inte bara bygga på god vilja, utan måste leverera verkliga resultat. Vi kräver en ansvarsfull hantering av skattemedel.

Med anledning av ovanstående ställde jag en skriftlig fråga (2016/17:555) i vilken jag med en liknande motivering frågade statsrådet Löven när hon och regeringen avser att lämna budget som går att följa upp till riksdagen.

Statsrådet svarade med beskrivningar av olika uppföljningar som pågår globalt och en vag hänvisning till den nya biståndspolitiska plattformen som numera kallas biståndspolitiskt ramverk. Statsrådet meddelade vidare att en kontextanpassning av utvecklingssamarbetet får konsekvenser för givarländernas styrning och uppföljning samtidigt som det gör utvecklingssamarbetet mer effektivt och att hon inte bara vill se en bra resultatredovisning utan framför allt verkliga och hållbara resultat i samarbetsländerna. Dessutom angavs att regeringen gärna har en fortsatt dialog med utskottet kring uppföljning av biståndet och resultatredovisningen i budgeten, utifrån de utmaningar och möjligheter som både regeringen och utskottet konstaterat.

Begäran om granskning

Med anledning av detta begär jag att konstitutionsutskottet ska granska huruvida regeringens resultatredovisning på detta område lever upp till de krav som kan ställas utifrån lagstiftning och utrikesutskottets uttalanden.

Särskilt begär jag att KU ska granska det faktum att regeringen använder en tematisk indelning för resultatredovisningen och en annan för politikens inriktning, och hur det påverkar möjligheterna att göra en meningsfull resultatuppföljning.

A handwritten signature in black ink, reading "Sofia Arkelsten". The signature is written in a cursive, flowing style.

Sofia Arkelsten
Riksdagsledamot (M)
2017-01-26